

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side 2
Nyt fra Hovedbestyrelsen	side 3
Om årsmødets forløb	side 4
Generalforsamlingen	side 7
Referat af årsmødet	side 9
Konstituerende møde	side 10
Hofjægermester	side 11
Eksempel fra Korsør-Eggen	side 11
Aagaard ved Gørlev	side 12
Store Bededag	side 14
Nyt fra kredsene	side 14
Kommende kredsaktiviteter	side 16

Tidsskrift for
 Dansk Slægtsgårdsforening

Juli-august 2023

Nr. 478 - 80. årgang

Årsmødedeltagerne samlet i haven til Baungård på Røsnæs.

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941

www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer:

Connie F. Neumann, Valmuevænget 8, Grønnemose. 5560 Aarup.
Tlf. 40 30 35 52. E-mail zenta1@outlook.dk

Medlemsadministrator:

Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88. E-mail ingermarieh@gmail.com

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gunhild Olesen Møller, »Bronzehave«,
Strædet 38, 7990 Øster Assels.
Tlf. 97 76 42 77. Mobil 23 32 92 10.
gunhildom@gmail.com
(Formand: Midtjysk kreds)

Næstformand:

Niels Ole Volhøj, »Volhøj«
Bettevej 38, V. Tversted, 9881 Bindslev
Tlf. 40 89 74 92
enovolhoj@mail.dk
(Formand: Vendsysselkreds)

Jens Brogaard Jensen, »Maglehøjgård«,
Hammerbakke 3, 4050 Skibby
Tlf. 47 52 99 18
jensbjensen@privat.dk
(Formand: Nordsjællandskreds)

Karen Andersen, »Baungaard«,
Vollerupvej 70, 4400 Kalundborg
Tlf. 29 26 20 13
vollerupvej70@gmail.com
(Formand: Vestsjællandskreds)

Torben Knudsen, »Toftekærgård«,
Spjellerupvej 51
4700 Næstved
Tlf. 20 32 66 70 og 55 44 66 76
E-mail spjellerup@digmail.dk
(Formand: Sjælland Syd kreds)
(Medlem af forretningsudvalget)

Hans Jørgen Hansen, »Bregnholt«,
Adelgade 88, 4880 Nysted.
Tlf. 23 41 98 16.
bregnholtpc@hotmail.dk
(Formand: Lolland/Falster kreds)

Peder Høite Hansen, »Revningegård«,
Revningevej 116, 5300 Kerteminde
Tlf. 65 32 13 87
Peder.revninge@gmail.com
(Formand: Fynskreds)

Anker Lund
Gilbjergvej 6, Skodborg, 6639 Rødding
Tlf. 45 61 54 89 77
lillekornvang@gmail.com
(Kontaktpersonen fra Sønderjylland)

Bente Kjærgaard, »Kjærgaard«
Trehøjevej 41, 7480 Vildbjerg
Tlf.nr.: 61666764
Mail: bp.kjaergaard@gmail.com
(Formand: Ringkøbingkreds)

Steffen Buch Juul, »Jærgergården«,
Høllundvej 6, Høllund, 7100 Vejle.
Tlf. 75 86 54 93.
steffen42@icloud.com
(Formand: Vejle kreds)

Christian Kirk,
Frejasvej 7a
8981 Spentrup,
Tlf. 23347955
Mail kirk@familie.tele.dk
(Formand: Århuskreds)

Mads P. Christensen, »Als Nygaard«
Petersborgvej 11, Als,
9560 Hadsund
Tlf. 21 55 59 50
mathy@postkasse.net
(Formand: Himmerlandskreds)

Formanden skriver:

I skrivende stund er årsmødet vel overstået. Igen i år blev det afviklet i strålende sol og et Danmark der mangler vand på de tørkeramte marker. Alt i alt var det et godt årsmøde med mange gode oplevelser. Ja, vel var der svipsere undervejs, fx havde musikken meldt afbud. Festtalen blev ikke holdt af formand for KL og borgmester i Kalundborg Kommune Martin Damm, men i stedet var Bodil Hellemann, medlem af byrådet ligeledes i Kalundborg Kommune, trådt til og hun følte sig berøret over at have fået henvendelsen. Måske var hendes tale også mere vedkommende for vores selskab eftersom Bodil Hellemann og hendes mand Gregers Hellemann er ejere af ægtemandens slægtsgård i 6te generation. Begge er engagerede på deres ejendom, det nærliggende Ågård Gods og de driver godt 1.000 ha. Bodil er uddannet indenfor økonomi og fører godsets regnskab. Gregers og deres søn passer markdriften. Sønnen er i gang med en solid landbrugsuddannelse, så den næste generation er klar til at tage over. Begge ægtefæller fortalte om deres del af bedriften på fornøjelig og informativ vis.

Formand for Vestsjællandskredsens Karen Andersens mand, Ove Andersen trådte til og fortalte den interessante historie om Raklev Kirke og senere om Dyrehøj Vingård. Ove Andersen nævnte tillige at det havde været vanskeligt at finde et sted til årsmødet eftersom hotelterne hellere vil leje ud til bryllupper og familiefester, for der er flere penge at tjene. Saltoftehus havde en del niveauforskelle og trapper og var ikke speciel velegnet til gangbesværede. Ligeledes var det ikke muligt at sidde i samme lokale til spisningen, så talerne skulle stå i en dør mellem de to lokaler.

Der deltog 50 i selve generalforsamlingen og heraf var der 30 stemmeberettigede til stede. Eftersom der er en stemme per medlemskab. Dvs. at det er under 5% af medlemmerne der deltager. Det er jo dem der møder op der bestemmer. I festmiddagen deltog 42.

Ellers har den seneste tid stået i dyrskuenes tegn. Dyrskuet i Thy har færre tilmeldte kreaturer. Her er det frygten for Salmonella der er årsagen. Dyrskuet i Roskilde, der blev afviklet i samme tidsrum som Dansk Slægtsgårdforenings årsmøde, trak op mod 160.000 gæster. Det er vildt imponerende at så mange vil afsætte tid til det. Hvorfor kommer de? Det er der nok mange grunde til. Nogen er fascineret af det show som et dyrskue er med udstillinger af alskens art. Lige fra forsikring til politiske budskaber. Flotte dyr, store maskiner, pølser, is og balloner. Der er både noget for landmanden, kvinden i huset og hestepigerne, samt ihærdige drenge i alle størrelser der skal op at sidde på det nyeste nye indenfor traktorer og mejetærskere.

Lange leve dyrskuerne og også som en aktivitet tid til det familien kan følges ad til.

Fødevareminister Jacob Jensen og fungerende Økonomiminister Stephanie Lose er i gang med en tourné rundt i Danmark. Det er den kommende CO2-afgift møderne drejer sig om. Det er i det hele tage svært at pålægge erhvervet afgifter, som i udgangspunktet ikke må forværre erhvervets konkurrencesituation i forhold til udlandet, men de røde partier presser på. Danske landmænd har et meget lavt klimaaftryk i forhold til mange andre producenter af landbrugsvarer og alle skal jo have noget at spise hver dag. Vi bor jo alle på den samme jord, men det har været med stor nølen at flyvning er pålagt en ganske ubetydelig CO2 afgift. Hvorimod der er stor glæde blandt danskerne over at det nu igen er muligt at flyve til turistdestinationer over hele verden og at alt ifølge bureauerne kan sælges. Så Corona er lagt bag os og flyforeningen er tilbage.

Til slut vil jeg opfordre til at kredsen sørger for at få lavet nogle arrangementer, hvis jeres kredsformand ikke tager aktion, er der jo en bestyrelse at trække på. Sørg for på jeres generalforsamlinger at få suppleret med folk der vil være med til at trække læsset.

I ønskes alle en God Sommer.

Gunhild Olesen Møller

Redaktion:

Ole G. Nielsen
Bøgeparken 25 B, 4241 Vemmelev
Tlf. 24 93 34 12
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 479 udkommer omkring den 1. september 2023. Afleveringsfrist for indlæg den 1. august 2023.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk:

Jannerup Grafisk
Vallensbækvej 61
2625 Vallensbæk
Tlf. 58 52 52 22
jannerup@jannerup.dk

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens medlemsadministrator:
Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88.
E-mail ingermarieh@gmail.com

Nyt fra Hovedbestyrelsen

Dødsfald

A.C. Winther Hansen, Nibe, afgik ved døden den 30. maj 84 år gammel. A.C. Winther Hansen sad i mange år på slægtens gård, Trillbakkegård, ved Nibe. Han engagerede sig i Nordjyllandskredsen, og da kredsen blev delt i 1987, valgtes han til formand for den nyoprettede Himmerlandskreds. Som medlem af Dansk Slægtsgårdsforenings hovedbestyrelse valgtes han til bladudvalget og i 1997 blev han næstformand og formand for bladudvalget.

A.C. Winther Hansen havde visioner, for allerede i 1993 markerede han Slægtsgårdsforeningen med det synspunkt, at landbrugets organisationer skulle arbejde sammen og helst sluttes sammen. Han fik ikke succes med sit synspunkt på den tid, men få år efter blev det en realitet.

Han lagde også et stort arbejde i at Slægtsgårdsforeningen. Han engagerede sig kraftigt i projektet med at rejse en figur af en malkekone ved Dansk Landbrugsmuseum på Gl. Estrup.

I 2005 trak A.C. Winther Hansen sig tilbage som kredsformand og forlod dermed også sine øvrige poster i slægtsgårdsforeningen.

Ære være hans minde.

OGN

60 år

Mads P. Christensen, Als Nygård, runder den 15. juli de 60 år. Fødselaren har siden 2015 været formand for Dansk Slægtsgårdsforenings Himmerlandskreds og medlem af hovedbestyrelsen. Han leder en dynamisk bestyrelse, som holder kredsen blandt de aktiveste.

Mads P. Christensen ejer sammen med broderen Als Nygård, der er placeret i Himmerlands sydøstlige hjørne. Brødrene er 4. generation på slægtsgården.

Mads havde allerede i 1983 købt en gård i Helberskov på 50 ha. Den er efter han sammen med broderen fik halvpart i Als Nygård i 2001 blevet en del af driften. Senere er der tilkøbt nogle ejendomme, så nu omfatter Als Nygård 157 ha, hvoraf 142 er agerjord, 11 skov og 4 ha er "herligheds-værdi", som læhegn m. v. Der er forpagtet 131 ha.

OGN

75 år

Karen Andersen, Baungård, på Røsnæs kan den 18. juli fejre sine 75 år. I 2008 valgtes Karen Andersen til bestyrelsen for Vestsjællandskredsen. Siden 2011 har Karen Andersen været formand for kredsen og været medlem af Dansk Slægtsgårdsforenings hovedbestyrelse. Karen Andersen, der er

uddannet sygeplejerske, og underviser i vævning, og kan omtales som kunsthåndværker. Karen Andersen har lagt et meget stort arbejde i Vestsjællandskredsen, ikke mindst i år, hvor hun har påtaget sig værtskabet af Slægtsgårdsforeningens landsmøde i Kalundborg.

Karen Andersen bor sammen med sin mand, Ove Andersen på Baungård, der er hendes hjem. Oldeforældre købte gården i 1855. De har også hans hjem, der ligger lige ved siden af. Nu er landbruget bortforpagtet, men i en tidligere lade underviser Karen Andersen i vævning.

OGN

80 år

Hans Jørgen Hansen, Nysted vil den 29. august passere sin 80-års fødselsdag. I 2012 kom han i bestyrelsen for Lolland-Falsterkredsen, og i 2015 valgtes Hans Jørgen Hansen til formand for slægtsgårdskredsen på Lolland-Falster. Han er medlem af Dansk Slægtsgårdsforeningens hovedbestyrelse og sad i en årrække i forretningsudvalget.

Som kredsformand kan han glæde sig over en meget vel-fungerende slægtsgårdskreds.

Hans Jørgen Hansen overtog slægtsgården Bregnholt i 1967, hvor han er 4. generation. I 1973 begyndte han med tulipaner i markdrift for at producere løg. I 1980 tog han fat på at dyrke tulipaner og andre blomster i udlængerne. Efter branden 1980, hvor udlængerne nedbrændte, blev der bygget nye udlænger med drivhus og kølerum. Hans Jørgen Hansen er pioner indenfor tulipandyrkning, og i Gaunø slotspark kan man se tulipaner fra fødselarens drivhus.

OGN

Om årsmødets forløb

Årsmødedeltagerne samlet i museets have med modellen af Kalundborg i middelalderen. Den unge mand i midten af billedet med sort kasket er byens historiker, Palle Bruun Olsen.

Medlemmer fra hele landet var samlet i og omkring Kalundborg til årsmødet 2.-4. juni 2023. Udgangspunktet til de to døgns aktivitet var Saltoftehus. Hartvig Boserup sidder som fjerde generation på hovedgården Saltofte, som hans fader, Niels Boserup driver, og i de bygninger som er for små til landbrugets maskiner, har moderen, Birgitte Boserup, og her har hun indrettet kursus og konferencecenteret Saltoftehus. Det er et interessant projekt med anvendelsesmuligheder for nogle af landbrugets overflødige bygninger. Hertil kommer, at både personale og gæster skaber liv på gården.

Fredag

Fredag eftermiddag samledes vi ved Vor frue Kirke, den femtårmede kirke i Kalundborg. Efter velkomst af årsmødets arrangør, Karen Andersen, formand for Vestsjællandskredsen, tog Palle Bruun Olsen over. Han er ekspert i byen og omegnens historie herunder også kunst- og kulturhistorien. Efter en kort introduktion hørte vi kirkens klokkespil, der spillede "Danmarks dejligst vang og vænge", som er skrevet af Lauritz Olufsen Kok (1634-1691) der var sognepræst på Refsnæs. Vi gik til bispegården, Kalundborgs kunsthall, hvor der er en udstilling om kommunens kunst, og her gjorde Palle Bruun Olsen, der har kurateret udstillingen fire nedslag, bl. a. et billede fra Røsnæs af J. Th. Lundbye. Bispegården var biskoppens bolig, når han aflagde besøg i Kalundborg. Vi gik en tur

i højbyen, den middelalderlige by med kirken afgrænset af den gamle vestborg og den nyere østborg, hvor kong Christian den Anden levede sine sidste år. Efter den meget interessante byvandring var det tid til at finde vores herberg, så vi kunne få installeret os før middagen.

På Saltoftehus blev vi hjerteligt modtaget af Birgitte Boserup og hendes folk for senere at samles i Orangeriet til et glas. Orangeriet er en udbygning på hovedbygningens sydføj, hvorfra der er en herlig udsigt over haven og det hele landskab. Middagen bestod af skinkesteg med sommerligt tilbehør og citronfromage. Inden kaffen fortalte Birgitte Boserup om Saltofte, hvor sønnen er fjerde generation. Gården omfatter 568 ha og driften 834 ha. Derefter berettede Birgitte Boserup om sin egen virksomhed, kursus- og konferencedstedet Saltoftehus.

Lørdag

Efter morgenteen samledes alle i en bus og kørte til Lerchenborg. Her blev i hjerteligt modtaget af kammerherre, hofjægermester Christian greve Lerche-Lerchenborg. I vestibulen sluttede grevens søster sig til, den fra fjernsynets udsendelser om kongehuset så kendte Anna von Lowzow. Hun er Tv-producer på Nordisk Film og har bl.a. skabt den meget interessante udsendelsen, hvor prins Joachin fortalte Danmarkshistorie. Anna von Lowzow har meget stor viden om sin slægt, sit hjem og kunsthistorien,

Kammerherre Christian greve Lerche-Lerchenborg sammen med Slægtsgårdsforenings landsformand, Gunhild Olesen Møller foran hovedbygningens nordfløj.

så derfor trådte hun til, da hun alligevel var kommet til Lerchenborg, da hun senere på dagen skulle til en familiefest. Christian Lerche og Anna von Lowzow førte os gennem sydfløjen til den store sal i hovedfløjen, som er meget interessant, da stukken når helt til gulvet. Vi fortsatte gennem hovedfløjen og så de retablerede stuer. Slægten solgte i 1927 Lerchenborg, men købte det tilbage 25 år senere. Alt indbo var solgt på auktion, men lensgrevinden lagde et stort arbejde i at finde møblerne m.v. og genskabte stuerne.

Efter at have set og hørt om stuerne, gik vi til bussen og greve Lerche kørte med for at fortælle om landbruget, solcelleparken, vindmøllerne og de tre medarbejderboliger som arkitekt Finn Juhl havde tegnet. Finn Juhl er i vore dage bedre kendt som møbeldesigner end som arkitekt. Vi kom forbi den nye, store havn, som Kalundborg Kommune har anlagt på jord, som er lejet for 99 år af Lerchenborg. Vi kunne fra bussen kikke på godssets raps og hvedemarker.

Vi sagde farvel til greven, kørte til et skyggefuldt sted og nød en frokostbolle. Så kom vores fortæller fra dagen før, Palle Bruun Olsen, som først ledte os rundt på Asnæs, hvor vi hørte om Østrup, en af landets sidste husmandsudstyknings. Statens jordlovsudvalg ønskede ikke at Lerchenborg i 1952 blev handlet ustraffet, der skulle tages jord til husmandsbrug, og dette område fik landsbyens Østrups navn. (Læs Palle Bruun Olsens artikel om P.A. Lund.)

Fra Asnæs fortsatte vi gennem Kalundborg by og så en del af det nyere Kalundborg, og det var et interessant supplement til fredagens gennemgang af middelalderens Kalundborg. Vi fik taget afsked med Palle Bruun Olsen. Vi var alle klar over, at det er det, som han ikke ved, der er værd at vide om Kalundborg.

Vel tilbage på Saltofte vente eftermiddagskaffen med lagkage og derefter afholdtes generalforsamlingen. Senere var vi klar til middagen, hvor der serverede varmrøget laks med nye hvide asparges, hovedretten var let sprængt kalvespidsbryst med grønt, kartofler og peberrodssauce.

Ove Andersen og foreningens tidligere forretningsfører Inger M. Hansen på gårdspladsen på Dyrehøjgård. Gården har været ejet af noget af Ove Andersens familie.

Desserten var rabarbertrifli med jordbær.

Festtalen

Festtalen skulle være holdt af borgmester Martin Damm, men da han ikke kunne nå frem fra et møde, kom kommunalbestyrelsesmedlem Bodil Hellemann. Hun er gift med godsejer Gregers Hellemann Ågård, hvor han er 6. generation. Efter at have fortalt lidt om sig selv og om Kalundborg med erhverv og undervisning, fortalte Bodil Hellemann om mandens gamle herresæde Ågård, og glæden ved at eje og bo på en slægtsgård. Godsejer Gregers Hellemann fortalte om driften. (Læs artiklen om Ågård side.)

Bodil Hellemann, der siden 2016 har arbejdet på Agrovi, er ekspert i pension og formue. Hun sluttede sin tale med at betyde vigtighed af, at man fik skrevet testamente / fremtidsfuldmagt i tide.

Da pianisten havde fået forfald, måtte Inger Skovgaard Jensen og Ove Andersen synge for på de uddelte sange, og det var meget vellykket. Så serveredes kaffe og der var tid til hyggeligt samvær.

Søndagen

Efter Saltoftes delikate morgenbord gik vi alle til bileme, og kørte til Raklev kirke, hvor vi deltog i højmessén. Efter gudstjenesten gik menigheden til kirkekaffen og vi andre samledes i koret, hvor vi beundrede Karen Andersens vævede alterduk, og Ove Andersen fortalte om

Fra pausen ved Refsnæsgård.

kirken, som er efterreformatorisk, om tekstfrise og imponerende altertavle skåret af Lorentz Jørgensen.

Fra kirken kørte vi til Baungård i landsbyen Vollerup, hvor vi skulle se Karen Andersens vævelade, og hele selskabet blev fotograferet i kredsformandens have.

Turen fortsatte vest ud på det naturskønne Røsnæs med stop ved Refsnæsgård, hvor vi kunne nyde udsigten til spidsen af Røsnæs med fyret. Enkelte kørte ud til parkeringspladsen ved fyret og gik det sidste stykke vej.

Det var blevet tid til turens sidste besøg – Dyrehøjgård, som er en vingård med restaurant og butik. Vi samledes i restauranten, hvor der serveredes kyllingesteg med nye kartofler, agurkesalat, anden salat og en gaffelvenlig sovs.

Ove Andersen fortalte om Dyrehøjgård, hvor der på ladens frontispice står MN AN samt årstallet 1917. Initialerne står for Mads Nielsen og Anne Nielsen. Årstallet oplyser om bygningens genopførelse efter brand. Anna Nielsen var kusine til Ove Andersens fader, og Ove Andersen gav en interessant redegørelse for gården og slægten.

Det var blevet tid til kaffe og lagkage, og landsformanden Gunhild Olesen Møller kunne afslutte et vellykket årsmøde med tak til Karen og Ove Andersen samt Vestsjællandskredsens bestyrelse for et godt tilrettelagt arrangement.

Kunsthåndværker p.p. Karen Andersen ved alterdugen i Raklev kirke, som hun både har kreeret og skabt.

Landsformanden, Gunhild Olesen Møller gør klar til eftermiddagskaffen, og kunne derefter afslutte et meget vel tilrettelagt årsmøde.

Generalforsamlingen

Landsformand Gunhild Olsen Møllers beretning

Det er dejligt at vi kan mødes igen. Jeg vil lave forskellige nedslag undervejs i beretningen. Jeg vil gå tilbage til generalforsamlingen den 28. maj 2022 på Agerskov Kro. Her blev jeg genvalgt til landsformand. 11 kredse ud af

12 var repræsenteret i det efterfølgende konstitueringsmøde. Dog var to kredse repræsenteret ved en stedfortræder i stedet for formanden. Niels Ole Volhøj fra Vendsyssel Kreds blev genvalgt som næstformand og han er desuden reservekasserer. Torben Knudsen fra Sydsjælland blev nyvalgt til forretningsudvalget (FU). I årets løb var Jørgen Elholm udtrådt af FU grundet personlige årsager.

Årsmødet i Sønderjylland var et fint og alsidigt årsmøde, der stod i familiebrugets tegn. Vi besøgte flere kreaturbesætninger bl.a. Asger Christensen MEP på forturen på gården Nørupgård ved Jordrup, på gården Skatkær i Skodborg besøgte vi Christian Lund, der er søn af den nuværende formand for Sønderjyllandskredsen Anker Lund. Desuden et hollandsk ægtepar Wilma og Marcel van den Hengel på Enggården i Hjemsted.

Forturen gik til Keramikmuseet Clay i Middelfart. Fredag aften var der foredrag om byen Christiansfeld og Herrnhuterne v. kunsthistoriker Bente Schutz-Petersen. Stedet er på Unescos liste over verdensarv. Lørdagsfrokosten blev indtaget på gården Klægager. Der i 2017 blev kåret som Danmarks smukkeste bondegård. Der var desuden besøg på Branderup Mejeri. Søndagens frokost blev indtaget på det historiske sted, Bennetgård. Gudstjenesten var henlagt til Bovlund Frimenighedskirke. Der var flere indlæg undervejs, bl.a. på busturen, ved mejeriet og ude på gårdene.

Der var en god interesse for at deltage i årsmødet 2022 hvor vi kunne mønstre 43 stemmeberettigede. I alt deltog 76 i generalforsamlingshandlingen og 73 i den efterfølgende aftenfest. Det var betydelig flere end vi er til stede her i dag. Agerskov Kro havde særdeles rimelige priser og det betyder alt andet lige noget for interessen for at deltage.

Det har ikke skortet på opfordringer fra undertegnede til at indhente flere tilbud på årsmøder. Alligevel har Forretningsudvalget flere gange oplevet at man lokalt havde forelsket sig i et hotel, der viste sig at være alt for dyrt og afvist tilbuddet. Vestsjyllandskredsen var også ret sent ude. Årsmødet for år 2024 i Vejle kredsen var på plads før Vestsjyllandskredsen fandt frem til Saltoftehus. Her blev hovedforeningen afkrævet et depositum ved aftalens indgåelse og resten betalt inden årsmødet. Det er første

gang vi har været ude for det. Heldigvis har foreningen en formue og kunne honorere kravet.

Der er kommet tre nye kredsformænd siden sidst. Umiddelbart efter sidste årsmøde trådte formanden for Sønderjyllandskredsen Paul Henrik Hansen ud. Han er siden afløst af Anker Lund. I Ringkøbing Kredsen er Harry Jensen stoppet som formand og afløst af Bente Kjærgaard. I Aarhus Kredsen er Vibeke Binnerup stoppet og afløst af Christian Kirk.

Der kommer jævnligt forskellige henvendelser til mig som landsformand. Mest fra pressen som fx har spørgsmål om mit syn på landbrugets forhold eller landbokultur. Eller mit gæt på antallet af slægtsgårde, eller hvad hvor mange år en slægt skal have ejet en gård, før man kan sige at en gård er en slægtsgård. Det er jo ikke alle der er medlem hos os, så det er lidt svært at svare på. Vi kan jo altid henvise til vores medlemstal, så det får i også her.

Kassereren har meddelt at året til dato har 567 betalt kontingent. Nogle har fået én opkrævning og to påmindelser, så medlemsadministrator Inger Marie Wibholm udfører et stort arbejde. Sidste år betalte 628 kontingent, men der når vi slet ikke op til i år med 61 i restance.

Det der dem der deltager i årsmødet der bestemmer foreningens fremtid. I år lander det antal formodentlig på at under 5% af medlemmerne er til stede.

Det er forskel på hvor gode kredsene er til at holde på deres medlemmer. De steder hvor der er aktiviteter går det bedst. Kredsene skal afholde en generalforsamling hvert år. Det håber jeg de gør. Den mindste kreds er på 30 medlemmer og den største har 71 medlemmer.

Der har for nylig været en forespørgsel fra en forsker Bent Jørgensen, der ville til at forske i marknavne efter at han var gået på pension. Det er nok også på høje tid for kulturlandskabet ændrer sig med lynets hast i disse år og marknavnene går i glemmebogen.

I mit lokalområde bliver gårdene solgt til sammenlægning og ofte til selskabsdannelser. Køberne bor andet steds i landet. Bygningerne nedrives eller der flytter medarbejdere ind. I nabolandsbyen er der ingen danske børn overhovedet, men elleve børn med udenlandske forældre. Forældrene arbejder på gårdene eller i industrien. Det giver ikke nye medlemmer i Dansk Slægtsgårdsforening ved generationsskifte af en gård.

Selv i et udpræget landbrugsområde som Midtjysk Kreds er der langt imellem generationsskifter inden for familien. De, der i dag er medlem hos os, er sidste generation på stedet.

Landbruget afgiver jord til mange formål. Veje, byudvikling, industri anlæg og der påtænkes udtaget 100.000 ha lavbundsjord af dyrkningen. Her på det seneste skyder

der solcelleparker op overalt. I stedet for planteavl sættes der på solpaneler og vindmøller. Det er mere givtigt. Det ændrer på landskabet. Det er nok de færreste der synes, at det er attraktivt at bo nabo til marker med solceller, så kommunerne indbyrdes er på arbejde for at finde løsninger, der om jeg så må sige fordeler sol og vind uden at alt for mange borgere stiller sig kritisk.

Der bliver der lokket med medejerskab fremfor fjerneje og så glider det lettere ned med at finde placeringer. De fleste går vel ind for den grønne omstilling. Den voldsomme krig i Ukraine har været et brat wake-up call. Meget har ændret sig og vi danskere er blevet klar over at vi er meget afhængige af produktion af lokal energi.

Vedrørende bladet Slægtsgården har der desværre været ret store forsinkelser i udgivelsen i forhold til det er aftalt med udgivelsesdatoer og fem blade per år. Hovedbestyrelsen har bedt redaktør Ole G. Nielsen om at stramme op på deadlines og få bladet sendt til trykning så det udkommer som aftalt. Bladet skal ikke holdes tilbage for at en kreds kan få et arrangement med. Der er aftalt udgivelser den 1. marts, 1. maj, 1. juli, 1. september og 1. december. I skrivende stund den 31. maj har jeg d.d. modtaget blad nr. 477. Jeg har kendskab til at de første medlemmer fik bladet den 22. maj. Så modtagelsesdatoen har varieret med ni dage. Det må jo kunne lade sig gøre at få bladet udsendt så ikke alle de omtalte arrangementer har fundet sted, som det er sket i denne måned. Vi udgiver jo trods alt også bladet for at invitere nabokredsene med til arrangementer og for at informere de af vores medlemmer der stadig ikke er på e-mail. Det drejer sig stadig anslået om henvend 50 medlemmer. Det er kredsens opgave at indsamle e-mailadresser.

Vedr. Jens og Anna Jensens Fond.

I 1960 blev der oprettet en fond af en enke som ønskede at midlerne fra hendes bo skulle indgå i en fond med henblik på at udlåne penge til nemmere gennemførelse af generationsskifte for unge landmænd. Det fungerede også meget godt i en årrække ifølge Carl Martin Christensen, men efterhånden som værdien af udlodningerne blev udhulet blev fondens formål ændret til at understøtte unge landmænd med videreuddannelse og studieophold i udlandet. Fondsbestyrelsen arbejdede i en årrække med at få fonden lagt sammen med andre fonde med et lignende formål, men det lykkedes ikke. Krav til revision udhulede de beskedne afkast. Den lave rente og et kurstab har medført at det ikke er muligt at få et passende økonomisk udbytte af værdipapirerne. Fonden har været i en løbende dialog med Civilstyrelsen og eftersom egenkapitalen den 1. marts 2022 var på 1.308.081,67 og i det næste halve år reducerede kurstab kapitalen med 10%, har fondsbestyrelsen fået grønt lys af Civilstyrelsen til at nedlægge fonden. Fondsbestyrelsen afholder et møde i juni 2023 og uddeler pengene til en række landbrugsskoler med henblik på at støtte studierejser på driftslederuddannelsen. Det forventes at beløbet til uddeling er på ca. 1,1 mio.

Fondsbestyrelsen har bestået af en repræsentant fra ministeriet og Dansk Slægtsgårdsforening har haft en repræsentant i fondsbestyrelsen det har været Gunnar Hansen fra bestyrelsen for Fyns Kredsen. Den tidligere landsformand Carl Martin Christensen har været formand i en årrække og han har meddelt mig at fonden nedlægges

her i juni 2023. Dansk Slægtsgårdsforening har ingen indflydelse på fonden, men har fra tid til anden fået underretning om dens aktiviteter. Ligeledes har der løbende været annonceret i Slægtsgården om muligheden for støtte til uddannelse for unge landmænd. Tiden er løbet fra de små fonde der blev oprettet i en anden tid.

De unge, der skal overtage gårdene, skal være dygtige. Efter at kvægbrugene har haft en fornuftig økonomi i flere år tegner det nu til at konjunkturerne vender. Svinesektoren er meget udfordret og ikke mindst vores slagterier. Tørkeindekset giver for indeværende bekymring til planteavlerne. En lille avl til små priser tegner sig i horisonten. Landbruget gælder er belastet af et stigende renteniveau.

Dansk Slægtsgårdsforenings økonomi.

Fra dag ét hvor jeg for otte år siden i 2015 blev valgt til landsformand har jeg været meget bevidst om nødvendigheden af en god økonomi i foreningen. Det har forretningsudvalget også bakket op om i den løbende drift. For otte år siden havde bestyrelsen besluttet at bruge af formuen eftersom man forventede at foreningen ville blive besluttet nedlagt på næste årsmøde. Det blev den som bekendt ikke og tabet blev genoprettet. Eftersom ingen ved om denne forening nedlægges om to år, fem år eller om 10 år vil jeg stærkt advare imod at bruge af formuen før beslutningen er endelig. Hvis der var brugt løs af formuen og ikke løbende tilpasset, ville denne forening også være lukket for flere år siden. Tiltag. Det er hidtil lykkedes at tilpasse økonomien trods et stadigt faldende medlemstal. Det vil ikke kunne lade sig gøre i fremtiden. Foreningen er gået fra breve til e-maikommunikation, men er stadig ikke i hus. Foreningen har reduceret antallet af blade til fem per år og har udfaset Slægtsgårdsarkivet som kostede kr. 70.000 at drive per år. Det var godt at det blev udfaset i året 2019 før Corona ramte os. For så ville det have været vanskeligt at gennemføre en afvikling.

Årsresultatet for år 2022 er dog stadig i plus hvis vi ser bort fra den store forudbetaling på kr. 66.930,00 kr. til Saltoftehus, men eftersom der er meget få deltagere her på årsmødet, må det forudses at år 2023 bringer et underskud på årsmødet. Vedrørende afholdelse af årsmødet er der nogle grundomkostninger, der ikke er afhængige af hvor mange der deltager. Ligeledes er der grundudgifter til den daglige drift og grundudgifter til at producere bladet. Trykning er ikke særlig afhængig af antal blade og heller ikke udgiften til at producere bladet. Her tænkes fx på udgiften til redaktørens rejser i Danmark og indsamling af billedmateriale. Det koster naturligvis mindre at udsende færre blade. Kontingenter har været kr. 300 over en længere årrække og det er billigt med fem blade per år og driften af en landsforening.

Rettidig omhu var der en berømt herre der altid talte om.
Hr. Møller

Forretningsudvalget og senere bestyrelsen drøftede foreningen forhold. Eftersom det til næste år er ni år siden, at der sidst var en afstemning om foreningens beståen vil den blive sat til afstemning på årsmødet i 2024. I år er der så at et punkt på om foreningens fremtid. Vi er klar over at alle i foreningens administration bliver ældre og der er mange opgaver der skal udføres for at foreningen kan køre som hidtil. Der skal være nogen til at tage over.

De fleste kredse afholder formodentlig gode møder og de fleste medlemmer har vel stadig tilknytning til en gård, men adressen på mange er flyttet til et parcelhuskvarter eller lignende. Overalt i landet er der senior klubber for tidligere landbrugere og der dyrkes også fællesskaber, som tillige understøttes af landboorganisationerne. Det er noget af det vi er oppe imod.

Der er nogle af jer her i dag der stadig driver en slægtsgård, men også adskillige der ikke har den daglige drift inde på livet. Så vores medlemmer er en blandet skare.

Der har for nylig stået i vores fagblade at i år 2030 vil der anslået kun være 5.000 heltidsbrug i Danmark og 7.200

deltidsbrug. Allerede nu er det vel rimeligt klart at kun de færreste bedrifter kan honorere alle de krav der stilles. Det kræver et vist volumen. År 2030 er lige om lidt, så derfor har vi taget foreningens eksistens op til debat.

Til slut vil jeg sige tak til alle dem der har lavet et stykke arbejde for foreningen både med administration og ude i kredsene. Vi er jo alle frivillige.

Jeg kunne have omtalt meget andet i min beretning, men til forskel fra Statsminister Mette Frederiksen har jeg selv lavet beretningen og ikke betjent mig af kunstig intelligens og ikke haft en Chatbot GPT til hjælp.

Tak fordi I lyttede.

Referat af årsmødet den 3. juni 2023 på Saltoftehus

Dagsorden:

1. Sang og velkomst:
Formand Gunhild Olesen Møller bød velkommen og foreslog at synge "Vort land vil vi prise med klit og strand" af Kr. J. Højberg
2. Valg af dirigent og 2 stemmetællere:
Niels Erik Schultz-Petersen blev valgt til dirigent
Knud Erik Clausen og Anker Olsen blev valgt til stemmetællere
Indkaldelse til Årsmødet skal ske 2 mdr. før.
Dirigenten konstaterede at indkaldelsen til Årsmødet var lovlig varslet. I blad nr. 475 var Årsmødet adviseret og i blad nr. 476 kom dagsordenen
3. Formandens beretning:
Gunhild Møller Olsen kom vidt omkring med foreningen, landbruget, bladet "Slægtsgården" og Foreningens fremtid. Beretningen sættes i bladet.
4. Beretningen drøftes:
Ove Andersen Vestsjællandskredsen takker for beretningen. Fortæller hvor svært det har været at finde et hotel til afholdelse af årsmødet. Dyre hoteller. Der var kritik af langsommelig udsendelse af bladet af PostNord. Det sidste blad er modtaget af medlemmer fra 16. maj til 31. maj.
Beretning godtaget.
5. Godkendelse af regnskab og budget:
Regnskabet udviser et underskud på 44.968,88 kr. her er et a conto-beløb på 66.930 kr. til Saltoftehus inkluderet, ellers kunne regnskabet have vist et overskud på 22.000 kr.
Inger Marie Wibholm synes at det er utroligt at foreningen kan driftes for de penge.
Regnskabet godkendt.
Budgettet viser et underskud på 56.000 kr. Budgettet er lagt efter bedste evne.
Forespørgsel om Bladkompagniet kan udbringe bladet billigere.

Jens Brogård Jensen Nordsjællandskredsen mener, at med den formue der er, kan foreningen holde til et underskud på 40-60.000 kr.

Budgettet godkendt

6. Indkomne forslag fra bestyrelsen.

Foreningens fremtid drøftes:

Formanden opfordrer til, at man kommer med meninger for foreningens fremtid. Formanden oplyser at alderen på redaktøren er 73 år, kassereren 73 år, medlemsadministrator er 82 år, næstformand 72 år og formanden 74 år.

Kommentarer:

Niels Erik Schultz-Petersen: Slægtsgårdsbladet og Gunhilds leder holder foreningen i gang.

Christian Kirk Århuskredsen: Den fremskredne alder er ingen hindring for foreningen. Ungdomsforeningerne mangler ledere. Der bliver færre og færre landbrug.

Benedicte Knudsen Næstved: Lave mere reklame for os selv. Gøre klart hvad ens formål er. Gøre det interessant at være med i foreningen.

Jens B. Jensen: Det drejer sig om rettidig omhu. Havde læst i de gamle blade og i Sønderborg var der 1380 medlemmer

Niels Erik Schultz-Petersen: Fortælle om vores forening i Landbrugsavisen.

Hans Jørgen Hansen Lolland/Falsterkreds: Vi har et overskud på 22.000 kr. Hvornår slutter vi? Plan: 2026? Ved 85 eller 90års jubilæum? Medlemmerne skal tilgodeses på en eller anden måde.

Inger Marie Wibholm: Bladet betyder rigtig meget. Der er 6 medlemmer på Bornholm. Mine 3 sønner og jeg bliver. Vi skal stride for foreningen. Vi skal bruge mere energi for at få vores budskab ud. Vi er ikke nok synlig i medierne.

Fmd. Gunhild Olesen Møller: Vi støtter allerede årsmødet. Skal vi støtte endnu mere? Et glas

vin til aftensmåltiderne koster 95 kr. Det er besluttet at det giver foreningen i år. Det løber op i 7.500 kr. Der betales for de frivilliges deltagelse og formandens deltagelse i årsmødet. + der støttes med 5.000 kr. for at nedbringe udgiften til deltagelse i selve generalforsamlingen. Det eneste blad, som er interesseret i foreningen er Kristeligt Dagblad. Andre blade optager ikke vores stof.

Connie F. Neumann Kasserer: Kan vi blive ved med at skaffe frivillige (alder)? Steffen B. Juul: Medlemmernes gennemsnitsalder er måske 80 år og næste år er den 81 år.

Foreningens fremtid afhænger meget af hvor længe redaktøren vil blive ved.

Torben Knudsen Sjælland Syd Kredsen: Har lagt eksemplarer af bladet hos Gefion. Der har ingen respons været.

Inger Marie Wibholm: Kan lokale foreninger bestå, hvis landsforeningen nedlægges?

Fmd. Gunhild Olesen Møller: Beslutning på bestyrelsesmødet om afstemning næste år. Det er forbundet med stor usikkerhed at ville bruge af formuen. Ingen ved om denne forening lukker om to eller om ti år. Det er det sidste årsmøde der afgør hvordan en eventuel formue skal anvendes.

Knud Erik Clausen: Foreslog 2 punkter hvert år til årsmødet. Afvikling eller fortsættelse. Vi er en god aldersgruppe.

7. Valg af landsformand:

Gunhild Møller Olesen blev genvalgt. Der var ikke andre forslag.

8. Valg af revisorer:

Gunnar Hansen og Morten Lynggaard Pedersen blev genvalgt

9. Mødested for årsmødet i 2024:

Steffen Buch Juul Vejlekredsen: Vi afholder næste års årsmøde. Har fundet et sted på en højskole. Mulige emner: Grisegård med biogas, slægtsgård med planteavl, grisebørnehave, kvæggård, kunst i grusgrav, Vejle Ådal, gammel købmandsbutik og Nørup Kirke

10. Eventuelt:

Inger Marie Wibholm: Ros til formanden for at gøre så meget godt for økonomien og foreningen. Også ros til redaktør Ole G. Nielsen og bladet.

Hans Jørgen Hansen Lolland/Falster kreds: Vi vil gerne afholde årsmødet 2025. Har skaffet hotel m. 70 værelser.

Gunhild Olesen Møller Formand: Tak for god ledelse af årsmødet til dirigent Niels Erik Schultz-Petersen. Tak til Morten L. Pedersen for at referere. 15. juni 2023 er der deadline til bladet. Tak til alle for deltagelse i årsmødet. Tak for mit genvalg til formand.

Konstituerende møde i Dansk Slægtsgårdsforening den 3. juni 2023 på Saltoftehus

I umiddelbar forlængelse af årsmødets generalforsamlingen blev der som sædvanligt afholdt et konstituerende møde.

Af de tolv kredse var otte repræsenteret i mødet: Midtjysk Kreds, Vejle Kreds, Sønderjyllands Kreds ved en stedfortræder for formanden, Fyns Kredsen, Lolland/Falster Kreds, Sydsjællands Kredsen, Vestsjællandskredsen og Nordsjællandskredsen.

Følgende kredse var fraværende: Vendsyssel Kreds. Himmerlands Kreds, Aarhus Kreds og Ringkøbing Kreds.

Gunhild Olesen Møller og netop genvalgt som landsformand blev valgt som ordstyrer.

Niels Ole Volhøj blev genvalgt som næstformand og Torben Knudsen blev genvalgt som menigt medlem af forretningsudvalget. Forretningsudvalget består af ovennævnte tre personer.

Herefter var der et punkt til behandling vedrørende udgivelsen af Slægtsgården, hvor alle udgivelser i det seneste år har været præget af forsinkelser. Redaktør Ole G. Nielsen blev bedt om at indlede og efterfølgende blev det besluttet at deadline for stof skal være 1½ måned før de aftalte udgivelsesdatoer som er 1. marts, 1. maj, 1. juli, 1. september og 1. december. Alle bedes respektere deadlines.

Referat: Gunhild Olesen Møller

Hofjægermester P.A. Lund og Lerchenborg

Palle Bruun Olsen skrev i 1997 en bog om Asnæs, og her findes en beretning om P.A. Lund, der gennem et kvart århundrede var besidder af Lerchenborg.

Skibsmægler J. Bruhn købte i 1927 Lerchenborg med et tilliggende på 1660 ha for 2,3 mio. kr. Men allerede i 1928 videresolgte han hele herligheden til svensk hofjægermester Peter Andreas Lund (1881-1950) for 2,5 mio. kr. Måske har Bruhn blot været en slags mellemmand?

Hofjæger P.A. Lund, der var søn af godsejer H.P. Lund og Jutta Rørdam på Bernstorff Hovmarksgård, ejede 1905-16 godset Julianelyst ved Horsens. Han ejede også Sätenäs Säteri i Vestergötland i Sverige, indtil det i 1939 blev inddraget til militære formål. I stedet købte han godset Ljung.

I Sverige var P.A. Lund kendt som en dygtig opdrætter af malkekvæg og svære heste, men på Lerchenborg blev hovedvægten lagt på dyrkningen af de enorme markarealer, og P.A. Lund drev hele herregården selv bistået af en overforvalter.

Lerchenborgs storhedstid sluttede i 1952, hvor hofjægermester P.A. Lunds enke frasolgte store arealer til Statens Jordlovsudvalg og Asnæsværket.

Asnæsgården og Vesterskoven overgik til datteren Titti Lund.

Mineslund beholdt hun selv, mens Lerchenborg med Forskoven blev solgt til C.A.F. lensgreve Lerche-Lerchenborg.

Statens jordlovsudvalg udstykkede sin andel af Lerchenborg-jorden på 250 ha til statshusmandsbrug, og bebyggelsen Østrup opstod – eller genopstod om man vil.

14 statshusmandsbrug stod klar til at tage mod de første "kolonister" i 1953, og i 1954 fulgte yderligere 17 brug. Bygningerne var tegnet af den solide Holbækarkitekt Marius Pedersen, der i Østrupbebyggelsen holdt fast ved sine gamle "Bedre Byggeskik" idealer.

Til brugene hørte 12½ tdr. land – enkelte dog lidt mere, og det var nok til at brødføde en familie på den tid.

Efter få år måtte mange af familierne dog supplere indtjeningen med forskellige bijobs. 12½ tdr. land var alligevel ikke nok.

Eksempel fra Korsør-Eggen paa Landbrugets Mekanisering

Et mere slaaende Eksempel paa Vejen mod Landbrugets Mekanisering kan næppe faas end den Auktion, der i Morgen holdes paa Taarnholm Hovedgaard. Mere end 100 forskellige Landbrugsredskaber, som overvejende afsættes, fordi Traktorene har erstattet Hestene, kommer under Hammeren.

De stammer fra de fire store Gårde i Korsørs Opland: Taarnholm, Kruusesminde, Bonderup og Lyngbygaard, hvor man efterhaanden i udstrakt Grad er gaaet over til den mekaniske Drift. Det drejer sig hovedsagelig om Plove til Hestebrug i forskellige Størrelser, Slaamaskiner, Tærskværk, Radsaamaskiner, River, Kassevogne, Ladvogne, Kavalervogne, Bindere og hesteriver etc.

Eftersom vi efterhaanden er gaaet stærkere over til mekanisk Drift, er der ingen Grund til at gemme de mange Redskaber, som er beregnet for Hestebrug, siger Forvalter Jørgensen, Bonderup, til os.

Men det er vel ikke helt forbi med Hestene?

Nej, det kan man ikke sige, de er. Her paa Bonderup har vi 20 Heste og det er faktisk meget mere, end vi har Brug for, men det gaar ikke an at skille sig af med dem, saa længe Oliesituationen er saa usikker. Vi har 3 Traktorer i Brug og vilde være daarligt stillede, dersom Olieforsyningerne blev indskrænket. Derfor bevarer vi Hestene, forklarer Forvalter Jørgensen. Paa Lyngbygaard er der 4 Traktorer, men kun Taarnborg har Mejetærsker.

Er Mekaniseringen meget fordelagtig?

Den er næsten nødvendiggjort i Dag for de store Gaarde, som ikke kan skaffe tilstrækkeligt med Mandskab. Tænk blot paa, at en Traktor gør det ud for det samme som 4-5 Mand med Heste.

Fra: Sorø Amtstidende 17. maj 1948.

Aagaard ved Gørlev

Hovedbygningen til Aagaard er meget interessant, for den viser en af tidligere tiders ret beskedne hovedbygninger fra tiden før historismen inspirerede til de store slotslignende bygninger i gotik og renaissance. En sådan bygning var meget komfortabel, for stuerne var til at varme op i den kolde tid.

Sædegården Aagaard ved Gørlev i Vestsjælland ejes af Gregers Hellemann, der er 6. generation. Ved årsmødemiddagen var det faldet i hustruens, Bodil Hellemanns, lod at holde festtalen, da Kalundborgs borgmester havde fået forfald. Bodil Hellemann er medlem af kommunalbestyrelsen, og sammen med ægtefællen, Gregers Hellemann, fortalte de om Aagaard.

I tiden før år 1600 lå der ved Halleby Å to nabogårde, som hed Ågårdene. De blev forenede, og i 1605 fik den vestligste et stuehus, der nu udgør en del af Aagaards sydlige fløj. Det var begyndelsen til den nuværende etetages trefløjede hovedbygning, hvis tilblivelse kan følges gennem godt 300 år. Midtfløjens mellemste del ombyggedes i 1907. Den sydlige forlængelse, som slutter sig til den nævnte egebindingsværksstuehus fra 1605, stammer fra 1645, den nordlige er opført 1819. For at fuldstændiggøre det harmoniske og symmetriske indtryk blev der i 1911 tilføjet en nordre sidefløj. Hele hovedbygningen er teglhængt. Avlsgårdens længer er opført efter brand i 1860-erne.

Henrik Müller

Hovedgård blev Aagaard først efter 1660, da rentemester Henrik Müller oprettede en herregård af krongods, som han havde modtaget som erstatning for lån og leverancer, der var ydet staten under svenskekrigene 1657-60. Henrik Müller modtog megen jord og oprettede flere hovedgårde. Henrik Müller (1609-1692) havde snydt og bedraget statskassen, bl.a. skulle han sammen med en af tidens andre svindlere, Corfits Ulfeldt, skaffe forsyninger til flåden. De opkøbte selv varerne, og derefter solgte de det købte til flåden, hvor de selv repræsenterede køberen. Denne konstruktion gav plads til en bedre avance. Efter

svenskekrigen modtog Henrik Müller jord som betaling, men kong Frederik den Tredje havde det system, at kreditorerne fik jord, men kongen satte prisen på jorden, og dermed blev nogle af de største bedragerere sat på plads. Henrik Müller overdrog i tide Aagaard til datteren Drude Müller, der var gift med Thomas Fincke (1631-1677).

Fincke

Om Thomas Fincke skrev Joachim Wieland i 1674, at det var ufornødent at "adle" ham. Slægten var meget rig og kunne sende sine sønner på studierejser til udlandet, og 100 igennem besad den mange professorater ved Københavns universitet. Både Thomas og hans broder Johannes Fincke studerede ved flere europæiske universiteter. Efter hjemkomsten gik han embedsvejen og i 1676 udnævntes han til kancelliråd og amtmand på Bornholm. Året efter støjede Thomas Fincke hest i Hammershus borggård, og hans dræbtes i faldet.

Sønnen, marinekaptajn Henrik Fincke arvede Aagaard, Lejregård og en del andet gods. Efter hans død i 1705 solgte enken, Karen Gyldensparre, Lejregård. Aagaard blev i 1719 tilskødet R. Melvin, som var gift med Jacobine Cathrine Fincke.

Benzon

Til hovedgården hørte da 60 tdr. hartkorn fri hovedgårdstakst og bøndergodset udgjorde 47½ tdr. hartkorn. I 1721 blev Aagaard solgt til konferenceråd Lars Benzon (1687-1741), som i forvejen ejede Gjeddesholm og Kornrup. Han solgte fire år senere Aagaard til broderen, Jacob Benzon (1688-1775), den senere statholder i Norge. Jacob Benzon var hovedrig og påholdende. Han havde heller ikke ladet sig forlokke til ægtestand. Struensee afskedigede Benzon som statholder. Historikeren Suhm skrev om Benzon: "Vel har han aldrig udrettet store Ting til Norges Bedste, men han har holdt Landet i en jævn, rolig Gang og afværget meget ondt". I 1731 overgik Aagaard til den tredje broder, konferenceråd Peder Benzon, og ved auktionen efter hans død i 1737 tilfaldt Aagaard Peder Scavenius, men han døde kort efter og enken Helene Benzon overtog gården.

Hammond

I 1753 solgte Helene Benzon Aagaard til købmand i Trondhjem, konferenceråd William Hammond. Familien tog ophold på Aagaard, og her fødtes i 1757 Einar Hammond. Han blev præst i Slagelse, og senere provst. Han vil huskes for sit meget store engagement i skole- og fattigvæsenet. Han døde i 1822 i Roskilde, hvor han var domprovst. William Hammond solgte i 1763 Aagaard til kommerce-råd Hans Lindholm, som i 1781 afhændede ejendommen til Christian Linddam. I 1787 overtog Paul Ferdinand Mourier Aagaard. Han forbedrede gårdens drift og købte Søgård.

Aagaard midt i sit landskab.

Moltke

I 1796 overgik begge ejendomme til kancellisekretær Iver Qvistgaard, som i 1803 afstod gårdene til kammerherre Bjelke og Joachim greve Moltke, men året efter solgte de gårdene til Carl Emil greve Moltke. Carl Emil greve Moltke havde været diplomat. Fra 1835 til 1846 var han medlem af Stænderforsamlingen i Roskilde.

Efter greve Moltkes død i 1858 lagde arvingerne Aagaards bøndergods under Nørager.

Aagaard og Søgård med en del huse samt Gørlev og Helsingør kirker skødedes i 1865 til Jørgen Hellemann, der ejede den gamle hovedgård Rumohrsgård på Als.

Hellemann

Den nye ejer af Aagaard, Jørgen Hellemann, var født på Ryegård ved Kirke Såby i Københavns amt i 1813, hvor hans fader var forpagter.

I 1863 havde han købt Rumohrsgård, som han solgte efter købet af Aagaard.

Aagaards areal udgjorde 730 tdr. land, deraf ager 591, eng 86, mose 4, mergelgrave og veje m.v. 19, have, park og gårdsplads 30 tdr. land.

Til Aagaard hørte på overtagelsestiden 10 fæstehuse med i alt 50 tdr. land, og 8 jordløse huse.

Søgård betragtedes om en ladegård med omkring 250 tdr. land. Den blev solgt fra i 1881.

Jørgen Hellemann var ikke gift, så hans storesøster, Kirstine Elizabeth Hellemann tog sig af husførelsen.

Efter godsejer Hellemanns død i 1899 blev gården overtaget af Johannes Henrik Olsen, der var gift med Elizabeth Hellemann, en slægtning til godsejeren.

Johannes Henrik Olsen havde i mange år haft Aagaard i forpagtning.

Af folketællingen fra 1890 ses, at der var to husholdninger på Aagaard. Jørgen Hellemann, som nu var 76 år gammel, sad med en husbestyrerinde, en husjomfru og 2 tjenestepiger, medens Johannes Henrik Olsen foruden hustruen havde en omfattende husholdning med husjomfru, for her var både forvalter og mejerske samt 8 piger og 7 karle.

Johannes Olsen døde allerede i 1903, hvorefter enken sad med Aagaard. Sønnen Johan Hellemann Olsen forpagtede gården, og på hans tid bestod besætningen af 200 køer, 45 stk. ungvæg og kalve, 5 tyre, 37 heste samt 12 plage og føl. Der solgtes 200 fedesvin om året.

Det normale folkehold bestod af 1 forvalter, 1 fodermester, 10 karle, 1 husjomfru, 9 piger, 19 daglejere og i høst- og roetiden 8 mand ekstra, samt 1 gartner og 1 kone til haven.

I 1935 kom Johannes Jørgen Hellemann Olsen til, som i 1968 efterfulgtes af sønnen John Hellemann,

I 1996 blev sønnen Gregers Hellemann medejer og i 2006 enejer.

Gregers Hellemann blev i gift 1992 med Bodil, som er fra Daugstrupgård ved Lunde på Nordfyn, hvor søsteren Inger Tange Jensen nu er ejer som 5. generation. Forældrene købte Kjørup Hovedgård på Nordfyn i 1985, og den tilhører nu hendes broder Frans Tange.

Bodil Hellemann er bankuddannet, men har siden 2016 været ansat i Agrovi med speciale i pension og formue.

Bodil Hellemann er medlem af Kalundborg byråd, hvor hun repræsenterer Venstre.

I ægteskabet er en søn, Johannes Hellemann, som er med i driften, og forventes at blive 7. generation på gården.

Drift

Aagaard omfatter 420 ha, der fordeler sig med 320 ha ager, 30 ha skov, 50 ha ferske enge, hvor der tages slæt og der går 30 stykker Chevrolet fede kvæg. Og så er der 20 ha diverse.

Siden 2000 har Gregers Hellemann drevet sit landbrug efter Conservation Agriculture, der bygger på tre grundprincipper: dyrkning og såning med minimal jordforstyrrelse, permanent dække af jordoverfladen og varieret sædskifte.

Store Bededag

Store Bededag er den eneste af vores kirkelige festdage, som skyldes en kongelig anordning. Den blev indført ved kongelig forordning af 27. marts 1686, hvorefter fjerde fredag efter påske blev bestemt til en almindelig bods- og bededag.

Det var for øvrigt gammel, kirkelig skik at holde takkefester for særlig lykkelige begivenheder, f.eks. en god fredsslutning og bod- og bededage, når Guds vrede stod over landet, det være sig krig, misvækst, først og ikke mindst kometers tilsynekomst. Tre sådanne bededage blev afholdt 1552-53, og i 1555, da pesten hjemsøgte landet. 1580 da en komet havde vakt stor forfærdelse blev der holdt 8 bededage i træk.

Ugentlige og månedlige bededage, onsdag og fredag, bliver efterhånden almindelige, men disse faldt bort, da "Almindelig Bededag" indstiftedes.

Kirkeritualet fra 1685 forordner kimning aftenen før de store helligdage: juledag, påsepåske, pinsedag og Kristi Himmelfarts dag. Store Bededag kom med i den eksklusive gruppe, men for denne dag skulle der tilmed kimes om morgenen før gudstjenesten.

Tidligere var bededagen vores allerstørste helligdag fra øvrighedens side. Folk skulle under bøder gå to gange i kirke, og i kirketiden måtte ingen røg stige op fra nogens skorsten.

Endnu i midten af 1800-tallet var det den eneste nat, da bagerne ikke måtte arbejde. Det er herover, at konflikten i det morsomme lystspil "Store Bededagsaften" er bygget. Madam Krøyer har udlejet et værelse både til en sypige, der kun skal bruge det om natten og til en bagersvend, der kommer fra arbejde, når sypigen er gået og går til sit, før hun kommer igen. Men Store Bededagsaften mødes de i værelset, som hver især mener at være lovlig enebesidder af. Efter forskellige morsomme episoder ender det med, at de forlover sig.

De varme hveder Store Bededagsaften er opstået som en erstatning for det varme brød, som folk ikke kunne få næste morgen.

Store Bededag blev indført ved kongelig anordning, og nu har dronningen ved lov afskaffet den. Denne "verdslige helligdag", der i modsætning til alle andre helligdage ikke har en kristen anledning - har totalt tabt sin gamle betydning, og er blevet en konfirmationsdag. Store Bededag er kun menneskeværk. Alligevel er den værd tænk over. Store Bededagsaften - nu torsdag aften før fjerde fredag efter påske - vil ikke være det sammen, om man til aftenen ikke får varme hveder med tandsmør og appelsinmarmelade.

OGN

NYT FRA KREDSENE

Kredsens arrangementer er interessante, og alle medlemmer er velkomne til at deltage i det, der har interesse. Hvis man vil vide mere om et arrangement, så tag kontakt med formanden for den arrangerende kreds, navn og telefonnummer findes side 2. Se i øvrigt foreningens hjemmeside.

Hjemmesiden findes ved at skrive: Dansk Slægtsgårdsforening og derefter gå ind under: mødekalender. Er man ikke på nettet, så ring til kredsformanden, hvis navn og telefonnummer står på side 2.

Himmerlandskredsen

Himmerlandskredsen besøgte mandag den 12. juni Sebber Kloster Kirke, hvor guiden Willy Kær, modtog os ved porten til kirkegårde, hvor han startede fortællingen med at konstatere, at fortid og nutid mødes lige her, da man kunne oplade sin mobiltelefon ved de 2 bord/bænkesæt, mens vi fik fortalt om vikingernes liv på egnen. Vi kunne se hen til en Vikingelandsby, hvor der afholdes vikingemarked en gang om året i september. Så gik vi ind på kirkegården, hvor folk fra Barmer ligger begravet/bisat til venstre og dem fra Sebber til højre, det var kun gået galt en gang i fortiden. Efter at have nydt udsigten fra enden af kirken, kom vi hele vejen rundt og så gravstedet for slægten Svanholm, der "solgte" kirken til Sebber menighedsråd i 1957.

Inde i det svale kirkerum, så vi de flotte udskæringer på altertavlen, guirlander malet på ydervæggene, fik Til sidst historien om kirkeskibene, der blev stjålet for 10 år siden, men heldigvis havde Skibshistorisk Museum i Helsingør taget billeder, så man stadig kan nyde de flotte kirkeskibe.

Bagefter tog vi til Nibe Hallen, hvor ostemadderne og den gode stærke kaffe, samt den varme te var klar.

Da sult og tørst var stillet, gik vi i gang med vores generalforsamling, som forløb stille og rolig, med enkelte gode indspark til foreningens drift og tanker om fremtiden, som lige skal bundfælle sig blandt medlemmerne. Der var genvalg til de 3 bestyrelsesmedlemmer som var på valg.

Under eventuelt fortalte Niels Holger Fisker at tidligere lokal formand og næstformand i Hovedforeningen, A.C. Winther Hansen, var afgået ved døden.

Himmerlandskredsen indbyder til besøg tirsdag den 26. september kl. 18.30 hos Aalborg Kommunes

Materielgård på Korinthvej 12, 9220 Aalborg Ø.

Materialgården er næsten nybygget, så vi kan se, hvordan oderne Jens Vejmand løser sine opgaver, enten hans skal lave en kantsten eller rydde sne, lidt nemmere end da medlemmerne af Slægtsgårdsforeningen, af den lokale sognefoged, blev sat til at kaste sne i 3 lag.

Vi mødes i administrationsbygningen, hvor afdelingsleder Niels Sloth Christiansen vil orientere om byggeriet, inden vi går rundt i en times tid, for af se de moderne bygninger. Vi slutter aftenen med kaffe/te og brød i kantinen, hvor vi samtidig får styr på hvilke opgaver Aalborg Kommune løser som entreprenør for borgerne.

Prisen for denne aften er 20,00 kr. og der er tilmelding senest søndag den 24. september.

Tilmelding på mail adr. mathy@postkasse.net eller ring/SMS på 21555950.

I november besøger vi gårdejer Martin Pinholt, Fjelsøvej 52, Aalestrup, hvor vi skal se hvordan en 7.generations mælkeproducent driver sin bedrift i disse tider med CO2 afgift m.v. og andre udfordringer i tiden. Han er politisk aktiv og har en positiv indstilling til det at drive landbrug. Medlemmerne får en mail midt i september, om endelig dato. Hvor besøget også vil være at finde på hjemmesiden.

Mads P. Christensen.

Midtjysk Kreds

Midtjysk Kreds havde årets første arrangement den 5. april 2023. Vi besøgte Grinderslev Kirke i Salling. Kirkens historie tilbage fra klostertiden blev fortalt af Margrethe Kristoffersen. Samme aften besøgte vi den nærliggende virksomhed Salling Grovvarer i Breum. Direktør Arne Munk fortalte og viste rundt. Virksomheden handler med foderstoffer, grovvarer, driftsmidler, m.m. Desuden aftager den salgsafgrøder og har en butik med imponerende 6.000 varenumre, så der er meget at vælge imellem. Alene indenfor hestefoder kan leveres 25 forskellige slags.

Søndag den 14. maj var foreningen inviteret til at besøge Hald Ege Samlingen i de gamle røde barakker, en afdeling af Viborg Museum. Medlem Claus Langvad, der bor i området, var ide-mand til besøget. Den lokale guide Poul H. Christensen foretog på særdeles glimrende vis Folkekurens Historie. Historien er omskiftelig og spænder fra 1. Verdenskrigs barakby med lazaret til nu, hvor der er boliger, en efterskole og en friskole. Egentlig var der kun plads til 25, men mod selv at medbringe stole kunne vi være flere.

Herefter drak vi medbragt kaffe i strålende sol på den nærliggende Hald Hovedgård. Området omkring Hald har fået en økonomisk indsprøjtning på 50 mio. kr. fra bl.a. Mærsk Fonden. Der er en meget flot natur i området og omkring Hald Ruin.

Der indkaldes til årets generalforsamling i Midtjysk Kreds på Oddense Træmuseum, Strøget 16A. 7860 Spøttrup den 31. juli kl. 18.30. Der indledes med en rundvisning af ca. 1,5 times varighed. Der må max være 20 på hvert hold, så vi skal formodentlig deles i to hold og bestille to guider. Selve rundvisningen koster kr. 50 per delt. Der vil blive opkrævet kr. 60 denne aften. Medbring aftalte penge. Medbring selv kaffe og brød. Museet har en frokoststue, hvor generalforsamlingen afvikles. Oddense træmuseum afvikler hvert andet år et symposium for kunstnere fra hele Verden, hvor der fremstilles unikke ting i træ. Husk tilmelding til arrangementerne senest 5 dage i forvejen på e-mail gunhildom@gmail.com

Asmildkloster Landbrugsskole. Besøg og foredrag.

Bestyrelsesmedlem Poul Villumsen har arrangeret denne aften og foreningen vil gerne invitere til besøg på Asmildkloster Landbrugsskole. Asmildkloster Vej 1, 8800 Viborg, onsdag d. 4. oktober kl. 18.30.

Vi mødes i indgangen, hvor viceformand Lars Mogensen, vil fortælle og vise os skolen, der i dag er en af landets førende landbrugsskoler, med et bredt udvalg af undervisning til fremtidens landmænd og ansatte i landbruget. Lars Mogensen er desuden valgt for Venstre til byrådet i Viborg kommune og sidder bl.a. i Klima- og miljøudvalget, hvorfra han har god føling med alle de krav der stilles til erhvervslivet lige nu og fremover. Vi går til kaffebordet, kl. 19.30, hvor Kristian Pihl Lorentzen, tidligere valgt til Folketinget for Venstre i Midtjylland, vil holde et foredrag: Folkestyret her og nu. Kristian Pihl Lorentzen vil fortælle om de ting han har oplevet gennem mange år på borgen, hvor han var trafikordfører, men især lægge op til en diskussion om; hvor er vi på vej hen med folkestyret?

Derfor, tag gerne venner og naboer med til denne spændende aften. Pris for kaffe og foredrag kr. 100. Medbring aftalte penge. Tilmelding til Gunhild Olesen Møller på e-mail gunhildom@gmail.com senest den 30 sept.

Gunhild Olesen Møller

Ringkøbingkredsen

Ringkøbingkredsen afholdt sit forsommerarrangement mandag den 8. maj, hvor vi besøgte Christian Ravn Jørgensen i Sønder Felding, der er tredje generation dambruger.

De 25 deltagere fik en grundig introduktion til virksomhedens produktion af ørreder og en rundvisning i de mange bygninger, der rummer bassiner med en imponerende mængde af fisk i alle størrelser. Efterhånden som fiskene vokser, flyttes de til andre bassiner ved at skylles igennem store rør. Usædvanligt er det, at det er grundvand, der pumpes op og anvendes, men ikke ledes ud i naturen igen. Vandet renses, og det meste genbruges.

Foreningen serverede kaffe, hvorefter spørgelysten brød ud. Aftenen bød på et interessant indblik i en virksomhed, der årligt producerer millioner af fisk til eksport.

Martha Kombak

Sjælland Syd

Sydsjællands Kredsen indbyder til Løvfaldstur onsdag den 20. september 2023 kl. 13.30 på Nordfelt Avlsgård, Nordfeldvej 50 4780 Stege. samt besøg på Thorsvang – Danmarks samlermuseum, Thorsvang Alle 7, 4780 Stege.

Tilmelding: Inge-Lis og Bruno Lund: tlf. 60 93 72 74 mail: ilntoftegaard@hotmail.com

Eftermiddags kaffe/kage medbringes samt stol/bord og nydes på Nordfelt.

Let aftensmad samt 1 øl/vand serveres efter besøg på Thorsvang samlermuseum, Pris 250,00 kr.

Indbetaling kan ske ved: mobil pay på 53288503 eller på konto 2510 4381635495 (Nordea).

Husk navn ved indbetalingen.

Seneste tilmelding er mandag den 18. september 2023.

Torben Knudsen

Århuskredsen

Tirsdag den 15. august indbyder Århuskredsen til besøg på Vestermølle, Oddervej 80, 8660 Skanderborg.

Efter en gennemgribende renovering af de historiske bygninger, laden, riddersalen, smedjen, møllehuset m.m. ved hjælp af lokale ildsjæle i samarbejde med Skanderborg kommune, Real-dania og andre fonde, fungerer Vestermølle i dag som kultur- og aktivitetscenter, og nye tiltag med udstillinger og historie om bl.a. andelsbevægelsens pionerer er en del heraf.

Vi samles kl. 19.00 på gårdspladsen, hvor en guide vil vise os rundt og fortælle om centret

der ligger i den smukke natur ved Skanderborg sø.

Kom og vær med til en spændende aften, tag selv en kande kaffe og service med, vi sørger for kage.

Pris kr. 75

Tilmelding til: Formanden Christian Kirk tlf. 23347955 eller mail: kirk@familie.tele.dk

Kommende kredsaktiviteter

Her bringes oversigten over kredsenes aktiviteter for de næste par måneder. Udførlig indbydelse ses i afsnittet "Nyt fra Kredsene" og på foreningens hjemmeside.

Himmerlandskredsen

Tirsdag, den 26. september kl. 18.30 besøg på Ålborg Kommunes Materialgården.

Midtjysk kreds

Mandag, den 31. juli kl. 18.30 besøg på Oddense Træmuseum og generalforsamling.

Onsdag, den 4. oktober kl. 18.30. Besøg på Asmild Kloster og foredrag.

Sjælland Syd

Onsdag, den 20. september kl. 13.30 Besøg Nordfelt avlsgård og Thorsvan

Århuskredsen

Tirsdag, den 15. august kl. 19.00 besøg på Vestermølle.

Sct. Hans aften

Sct. Hans Aften blev fejret som en glædens og lysets fest, men midt i glæden lurede i gamle dage angsten for det onde, for ulykker, der blev forårsaget af hekse og troldtøj. Derfor var der stor aktivitet denne aften for at forhindre flere skader end højest nødvendigt på mennesker, dyr, marker og fiskeri. I 1693 blev den sidste heks brændt i Danmark. Ifølge forskningen var det kloge kvinder, og de skulle tage sig i agt i et samfund, der var gennemsyret af overtro og uvidenhed. Heksene og troldtøjets skader skulle især forebygges Sct. Hans Aften. Da skulle der sættes hekseværn op f.eks. røn og gråbynke over alle husene døre og vinduer. Dyrene skulle gnides eller vaskes med hekseafskrækkende urter, og det samme skulle ske med de redskaber, der var nødvendige til forarbejdningen af afgrøden. Hekse kan ikke gå over hør, de kan ikke klare strå, og man skal se efter om der ligger hekse under hylde træer. Gør der det, ødelægges mælken, så den ikke kan blive til smør. Men hvis nu, et elskende par lagde sig under en hyld den 23. juni ved midnatstid, så fungerede hylden præventivt. Det er ikke så vanskeligt at skelne en heks fra en almindelig, sund, dansk kvinde. Hekse elskede at få en dram, men var der perikon i snapsen, så flygtede de.

En fortidig kvinde måtte kende sin skov, hvis familien skulle reddes. Flyverøn, der ikke havde berørt jorden med sine rødder og derfor ikke forgiftet af hekse, skulle lægges på det syge barns bryst, fiskegarn skulle gnides med brændenælde, og det var godt at gå med en rønnekvist i et kors i bukselindingen. Bulmeurt skulle man holde sig fra. Det var noget hekse brugte, når de skulle hengive sig til djævelen. De smurte det på kroppen, og da det lugtede af gylle, og var klæbrigt og giftigt, var det heller ikke noget for pæne piger og unge koner. Dog kunne det udnyttes af kloge koner, fordi det indeholder hyoscyamin, en dødelig gift, der i meget små mængder virker smertestillende.